

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU.411.003.04.2022

**Pan
Włodzimierz Staniewski
Dyrektor
Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”**

ul. Grodzka 5a
20-112 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienne zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.41.2023 z dnia 13 kwietnia 2023 r.
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli

Kontrola nr I/22/004 *Funkcjonowanie samorządowych instytucji kultury w województwie lubelskim*

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (dalej: Ośrodek lub OPT) ul. Grodzka 5a, 20-112 Lublin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Włodzimierz Staniewski, Dyrektor od 1 stycznia 1990 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja instytucji kultury. 2. Realizacja zadań statutowych. 3. Gospodarowanie środkami finansowymi. 4. Gospodarowanie nieruchomościami.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022, z uwzględnieniem zdarzeń z okresu wcześniejszego, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Katarzyna Durakiewicz, doradca techniczny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/147/2022 z 26 października 2022 r. 2. Monika Cieniuch, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/148/2022 z 26 października 2022 r. 3. Magdalena Pociecha, inspektor kontroli państwowej, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr LLU/149/2022 z 2 listopada 2022 r. i nr LLU/5/2023 z 5 stycznia 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 1-6, 417-418)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Ośrodek prowadził działalność zgodnie z zakresem określonym w Statucie³ i realizował cele wyznaczone przez prowadzących instytucję, tj. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego⁴ oraz Województwo Lubelskie⁵.

OPT podejmował działania mające na celu zwiększenie efektywności działalności instytucji, w szczególności poprzez powierzanie niektórych zadań podmiotom zewnętrznym i osobom zatrudnianym na umowy cywilnoprawne, prowadząc racjonalną gospodarkę zasobami ludzkimi. W Ośrodku prawidłowo przyznawano pracownikom premie i dodatki specjalne oraz ustalono procedury umożliwiające wykonywanie przez pracowników obowiązków podczas pandemii COVID-19. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nierzetelnego prowadzenia ewidencji czasu pracy pracowników merytorycznych, a także dokonania zmiany umowy bez zachowania formy pisemnej, która zwiększyła zobowiązania finansowe OPT.

Dotacje otrzymane od organizatorów wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczono. Podejmowano skuteczne działania na rzecz pozyskania dodatkowych środków finansowych. Terminowo i rzetelnie sporządzano sprawozdania o stanie należności i zobowiązań. Objęte kontrolą wydatki służyły

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Załącznik nr 1 do uchwały nr XIX/326/2020 Sejmiku WL z dnia 28 września 2020 r., dalej: Statut. Poprzedni Statut OPT wprowadzono uchwałą nr XLIV/669/2014 Sejmiku WL z dnia 30 kwietnia 2014 r.

⁴ Dalej: MKiDN.

⁵ Dalej: WL.

realizacji celom jednostki dla realizacji zadań jednostki i zostały poniesione zgodnie z obowiązującymi przepisami o finansach publicznych, z wyjątkiem niektórych opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej. Analizowane postępowania o udzielenie zamówień publicznych zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych i obowiązującymi uregulowaniami wewnętrznymi.

Prawidłowo gospodarowano nieruchomościami w zakresie wykorzystania budynków do prowadzenia działalności statutowej. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nieprzeprowadzeniu inwentaryzacji gruntów, nieprowadzeniu książki obiektu budowlanego dla garażu, nieprzeprowadzeniu kontroli instalacji elektrycznej budynku internatu, a także nieuporządkowaniu kwestii związanych z wybudowaniem przez OPT elementów infrastruktury na gruntach stanowiących własność innego podmiotu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja instytucji kultury

1.1. Organizatorem Ośrodka było WL. OPT to instytucja kultury o autorskim i eksperymentalnym charakterze, prowadzona jako wspólna przez MKiDN i WL⁷. Regulamin organizacyjny został wprowadzony zarządzeniem nr 6/2011 Dyrektora OPT z 1 grudnia 2011 r. W okresie objętym kontrolą regulamin nie był zmieniany.

(akta kontroli tom I str. 8-15, 24-42)

1.2. Według stanu na 30 września 2022 r. Ośrodek posiadał środki trwałe o łącznej wartości 15 962,6 tys. zł, w tym w kategoriach: grunty⁸ – 122,6 tys. zł, budynki – 13 350,9 tys. zł, budowle – 2361,4 tys. zł, urządzenia techniczne – 47,6 tys. zł, środki transportu – 37,2 tys. zł, inne środki trwałe – 42,9 tys. zł. Wartość wyposażenia niskocennego wyniosła 380 tys. zł. Ośrodek nie posiadał środków trwałych w budowie.

(akta kontroli tom I str. 64, tom III str. 128-129)

1.3. Liczba pracowników zmniejszyła się i według stanu na koniec 2019 r. wyniosła: 22 osoby (20,4 etatu), 2020 r. 21 osób (20,87 etatu), 2021 r. 19 osób (19,92 etatu) i na 30 września 2022 r. 18 osób (16,98 etatu). Struktura zatrudnienia kształtowała się następująco: pracownicy merytoryczni⁹ – od 11 osób w 2019 r. do ośmiu w 2022 r. (30 września), administracja – od sześciu pracowników w 2019 r. do pięciu w 2022 r. (30 września), obsługa – pięć osób. Koszty wynagrodzeń pracowników Ośrodka wyniosły: 1147,2 tys. zł w 2019 r., 1139,5 tys. zł w 2020 r., 1170,8 tys. zł w 2021 r. i 896,3 tys. zł w 2022 r. (do 30 września). Według Dyrektora, nie podejmowano działań w kierunku racjonalizacji zatrudnienia ze względu na liczbę pracowników etatowych, adekwatną do zakresu realizowanych przez nich zadań.

W Ośrodku zawarto 276 umów cywilnoprawnych¹⁰, a poniesione z tego tytułu koszty wyniosły: 334 tys. zł w 2019 r., 152 tys. zł w 2020 r., 175,9 tys. zł w 2021 r. oraz 296,1 tys. zł w 2022 r. (do 30 września). W 73 przypadkach umowy zobowiązywały do przeniesienia autorskich praw majątkowych. Dyrektor wyjaśnił, że stały zespół Ośrodka był zbyt mały, aby mieć w swym gronie wszystkich niezbędnych specjalistów

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa jest sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Umowę w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury OPT „Gardzienice” zawarto 18 lipca 2006 r. i aneksowano 5 marca 2009 r.

⁸ W tym prawo użytkowania wieczystego.

⁹ W tym: Dyrektor, zastępca Dyrektora ds. artystycznych oraz specjalista ds. obsługi urządzeń elektronicznych, audiowizualnych i akustycznych.

¹⁰ W 2019 r. ze 120 osobami, w 2020 r. z 51 osobami, w 2021 r. z 52 osobami i w 2022 r. (do 30 września) z 53 osobami.

i artystów. Osoby były zatrudniane do konkretnych wydarzeń na podstawie umów cywilnoprawnych. Różnica pomiędzy 2019 r. a latami 2020-2021 była związana ze specyfiką działalności w czasie pandemii COVID-19, przede wszystkim ograniczono wydarzenia z udziałem publiczności i w związku z tym zatrudniono mniej artystów zewnętrznych i specjalistów. W wyniku zniesienia ograniczeń w 2022 r. powrócono do działań z publicznością i nastąpił wzrost liczby zawieranych umów.

(akta kontroli tom I str. 62-63, tom II str. 279, tom III str. 390)

1.4. W Ośrodku nie opracowano wewnętrznych procedur dotyczących zatrudniania pracowników. Dyrektor wyjaśnił, że OPT jest niewielką instytucją, zatrudniającą pracowników posiadających szeroki zakres różnorodnych obowiązków i tworzenie procedur zatrudniania pracowników na wzór samorządowych jednostek nie dawałoby Ośrodkowi żadnych korzyści. W przypadku pracowników merytorycznych konieczna byłaby biurokratyzacja kryteriów oceny talentu i predyspozycji artystycznych.

W latach 2019-2022 (do 30 września) zatrudniono siedmiu pracowników, w tym trzech na stanowisku archiwisty, dwóch specjalistów do spraw administracyjnych, jednego młodszego instruktora, jednego rzemieślnika. W ww. okresie w Biuletynie Informacji Publicznej¹¹ OPT w zakładce „Oferty pracy” zamieszczono ogłoszenie o naborze na jedno z ww. stanowisk (archiwista)¹². Od 1 lutego 2022 r. zatrudniono pracownika, który posiadał odpowiednie kwalifikacje.

Dyrektor wyjaśnił, że w Ośrodku nabór kandydatów następował poprzez rozpowszechnienie oferty zatrudnienia, ponieważ ustawodawca nie objął instytucji kultury obowiązkiem publikacji w BIP ze względu na ich specyfikę. W przypadku zatrudniania pracowników merytorycznych propozycje pracy otrzymywały najczęściej osoby, które już wcześniej współpracowały z Ośrodkiem i posiadały zdolności, talent oraz sprawdziły się w działalności merytorycznej.

(akta kontroli tom II str. 438-446)

1.5. Według § 2 ust. 2 Statutu, OPT był instytucją kultury niebędącą instytucją artystyczną w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

W Ośrodku nie zatrudniano pracowników artystycznych w rozumieniu art. 26a ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej¹³. W związku z powyższym Dyrektor nie udzielał zgód pracownikom na wykonywanie przez nich zadań artystycznych na rzecz innych podmiotów, o których mowa w art. 31a ust. 4 ww. ustawy. Dyrektor wyjaśnił, że brak było podstaw do wydawania takich zgód, ponieważ zatrudniano pracowników na stanowiskach specjalistów i instruktorów ds. działalności podstawowej. Zakres ich zadań obejmował zadania o charakterze kulturalnym (w tym pracę aktorską), edukacyjnym i organizacyjnym.

(akta kontroli tom I str. 16-23, 34-36, 61-62)

1.6. Zasady przyznawania premii i dodatków specjalnych ustalono w Regulaminie wynagradzania Ośrodka¹⁴. W latach 2019-2022 (do 30 września) wypłacono pracownikom OPT premie w łącznej wysokości 152,1 tys. zł¹⁵ oraz dodatki specjalne – 12,7 tys. zł. Fundusz premiowy tworzono w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia osobowe. Premie wypłacono: 14 pracownikom w 2019 r. (od 270 zł do 2470 zł), 16 w 2020 r. (od 520 zł do 3150 zł), 14 w 2021 r. (od 552 zł do 1840

¹¹ Dalej: BIP.

¹² Data ogłoszenia 5 listopada 2021 r.

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz. 194, ze zm., dalej: ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

¹⁴ Zarządzenie nr 6/2016 Dyrektora Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice” z 12 grudnia 2016 r. w sprawie Regulaminu wynagradzania pracowników Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, ze zm.

¹⁵ W 2019 r. – 49 tys. zł, w 2020 r. – 64 tys. zł, w 2021 r. – 33,8 tys. zł, w 2022 r. (do 30 września) – 5,6 tys. zł.

zł), sześciu w czerwcu 2022 r. (od 758 zł do 1600 zł). Od września 2021 r. dodatek specjalny w wysokości 490 zł miesięcznie wypłacono dwóm pracownikom w związku ze zwiększeniem obowiązków wynikających z obsługi księgowej i administracyjnej projektu „Praktykowanie historii. Norwegia i Polska – odnajdywanie w czasie i przestrzeni. Interdyscyplinarne przedsięwzięcie Teatrów Stella Polaris i Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice (z Partnerami), w sferze: teatru i filmu; muzyki i tańca; sztuk wizualnych i refleksji akademickiej”¹⁶. Premie i dodatki specjalne wypłacano zgodnie z zasadami ustalonymi w Regulaminie wynagradzania Ośrodka.

W okresie objętym kontrolą z budżetu Ośrodka nie wypłacono nagród i premii Dyrektorowi¹⁷, zastępcom dyrektora i głównej księgowej.

Z pracownikami merytorycznymi, mającymi w zakresie obowiązków zadania o charakterze artystycznym, Dyrektor OPT nie zawierał umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli tom I str. 92, 94-95, 100-132)

1.7. W związku z pandemią COVID-19 działalność kulturalna Ośrodka nie była zawieszona. Prowadzono działalność m.in. w ramach projektu „Gardzienice on-line”. Okresowo zawieszono jedynie wydarzenia z udziałem publiczności i prowadzono działania kulturalne z udziałem publiczności z uwzględnieniem limitów.

W OPT dla pracowników wprowadzono pracę zdalną¹⁸. Dyrektor wyjaśnił, że sposób wykonywania pracy zdalnej był na bieżąco kontrolowany przez bezpośrednich przełożonych. Rozliczanie odbywało się na podstawie zrealizowanych przez pracownika konkretnych zadań wcześniej uzgodnionych z przełożonym.

Ośrodek nie otrzymał dodatkowego wsparcia finansowego w związku z wprowadzeniem stanu pandemii COVID-19.

(akta kontroli tom I str. 66-68, tom III str. 1-12)

1.8. W Ośrodku były przeprowadzone kontrole przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego¹⁹ w zakresie: bieżącej oceny warunków pracy i BHP (w 2019 r. i w 2020 r.), gospodarki finansowej (w 2020 r.), realizacji zaleceń pokontrolnych (w 2022 r.) oraz wykonywania zadań obronnych (w 2022 r.), a także przez Archiwum Państwowe w Lublinie (w 2020 r.) i Zakład Ubezpieczeń Społecznych (w 2022 r.).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie gospodarki finansowej zalecono m.in. udzielanie zamówień na kwotę oszacowania kosztu realizacji prac ustaloną w aktualnym kosztorysie, dokonanie korekty wykonania planu finansowego za 2019 r. w zakresie stanu zatrudnienia. Dyrektor OPT poinformował Marszałka WL o zrealizowaniu zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli tom III str. 13-23, 390-394)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności OPT w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nierzetelnie prowadzono ewidencję czasu pracy pracowników merytorycznych OPT występujących w charakterze aktorów, ponieważ lista obecności obejmowała dni robocze od poniedziałku do piątku bez wyszczególnienia godzin pracy, pomimo że zgodnie z § 26 ust. 1-2 Regulaminu pracy dla pracowników Ośrodka Praktyk

¹⁶ Dalej: projekt „Praktykowanie historii”.

¹⁷ Dodatkowe wynagrodzenie za opracowanie reżyserskie, adaptację tekstu, aranżację, przetworzenia i efekty muzyczne oraz koncepcję scenografii i kostiumów do spektaklu opartego na „Wyzwoleniu” S. Wyspiańskiego przyznano Dyrektorowi OPT w listopadzie 2019 r., płatne ze środków pochodzących z dotacji celowej MKiDN.

¹⁸ Zarządzenie nr 3/2020 Dyrektora Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice” z 4 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia możliwości pracy poza miejscem jej stałego wykonywania (praca zdalna).

¹⁹ Dalej: UMWL

Teatralnych „Gardzienice”²⁰ czas rozpoczynania i kończenia pracy w systemie podstawowym jednozmianowym obejmował godziny 8-16, a w systemie dwuzmianowym 12-20.

W ramach umowy z 18 stycznia 2022 r., zawartej przez OPT z Teatrem im. Juliusza Osterwy w Lublinie, pięciu pracowników Ośrodka brało udział w spektaklu „Historja o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim” (umowy o dzieło). Próby zaplanowano przez 18 dni marca 2022 r. (od wtorku do soboty) w godzinach 10-14 i 18-22, a z list obecności za marzec 2022 r. wynikało, że osoby te pracowały od poniedziałku do piątku. Za przygotowanie roli pracownicy ci otrzymali wynagrodzenie wypłacane z budżetu Teatru w łącznej kwocie 35 tys. zł.

Z wyjaśnień zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych wynikało, że Regulamin pracy nie uwzględniał specyfiki pracy pracowników merytorycznych i pojawiała się rozbieżność pomiędzy godzinami pracy 8-16 w sytuacji, gdy próby lub spektakle odbywały się popołudniami i wieczorami. W praktyce pracownicy merytoryczni byli rozliczani z wykonanych zadań i nie stosowano ścisłej kontroli godzin, a tylko uproszczoną ewidencję (listę obecności), w której pracownicy podpisywali się danego dnia. Regulamin pracy zostanie zmieniony z wprowadzeniem dla pracowników merytorycznych systemu równoważnego czasu pracy rozliczanego okresowo oraz harmonogramów pracy.

(akta kontroli tom I str. 95, 349-401)

OCENA CZĄSTKOWA

W Ośrodku zapewniono prawidłową organizację w zakresie racjonalnego zatrudniania pracowników. Ustalono premie i dodatki specjalne zgodnie z Regulaminem wynagradzania. W trakcie trwania pandemii COVID-19 zapewniono udział publiczności w widowiskach zgodnie z wprowadzonymi ograniczeniami oraz umożliwiono pracownikom wykonywanie obowiązków służbowych poza miejscem zatrudnienia. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nierzetelnego prowadzenia ewidencji czasu pracy pracowników Ośrodka.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Realizacja zadań statutowych

2.1. Celem działalności OPT było m.in. wypracowanie niekonwencjonalnych form kulturowych poprzez teatr, edukację, badania tradycji, gromadzenie dokumentacji. W latach 2019-2022 (do 30 września) OPT zorganizował ogółem 675 wydarzeń²¹, w których uczestniczyło łącznie 185,9 tys. widzów²². Ośrodek realizował zadania statutowe poprzez organizację wydarzeń kulturalnych, w tym m.in.: Kosmos „Gardzienic” – Maraton Teatralny, Zgromadzenie Noworoczne w Gardzienicach, Festiwal Generator Nadziei, Festiwal Teatrów Młodzieżowych „Kalejdoskop”. W OPT prowadzono także zajęcia z edukacji artystycznej w ramach Akademii Praktyk Teatralnych²³, projekty edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, konwersatoria oraz organizowano zwiedzanie obiektów i wystaw w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach, a także wystaw czasowych w Galerii „Gardzienice” w Lublinie. OPT uczestniczył w festiwalu „Jaffa Fest – International Theatre Festival 2019” w Izraelu oraz zorganizował festiwal XX-lecia APT w celu pokazania dorobku artystycznego osób²⁴ związanych od ponad 20 lat z APT. W latach 2021-2022 Ośrodek realizował projekt „Praktykowanie historii” w ramach działania 2 „Poprawa dostępu do kultury i sztuki” Programu „Kultura” Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru

²⁰ Zarządzenie nr 7/2016 Dyrektora OPT z 12 grudnia 2016 r. Dalej: Regulamin pracy.

²¹ W 2019 r. – 211, w 2020 r. – 157, w 2021 r. – 178 i w 2022 r. (do 30 września) – 129.

²² W 2019 r. – 20,8 tys. widzów, w 2020 r. – 83,9 tys., w 2021 r. – 57 tys. i w 2022 r. (do 30 września) – 24,2 tys.

²³ Dalej: APT.

²⁴ W festiwalu wzięło udział ponad 100 artystów związanych z OPT wraz ze współpracownikami.

Gospodarczego na lata 2014-2021, na który przyznano dofinansowanie w wysokości 464,3 tys. euro²⁵.

W latach 2020-2022 (I półrocze) nie odbyły się niektóre zaplanowane wydarzenia z uwagi na ograniczenia wynikające z pandemii COVID-19. W tym okresie Ośrodek podjął inicjatywy związane z prezentacją dorobku artystycznego oraz edukacyjnego w Internecie.

W OPT przygotowano 10 premier, w tym w 2019 r. – pierwszą wersję spektaklu „Wyzwolenie” oraz nowe przedstawienia w ramach projektu „Generator Nadziei” (kantata-balet „Panienka” oraz spektakle „Schyłkiem dnia” i „Opera za trzy grosze”), w 2020 r. – trzy spektakle opracowane przez absolwentów APT zaprezentowane w Internecie („Z gazet naszych codziennych”; „Męty odmęty” oraz koncert zespołu Mundinova), w 2021 r. – nową wersję spektaklu „Wyzwolenie”, przedstawienia „Wyrocznia i Mądrość. Pytia i Siedmiu Mędrców z Delf. Oratorium” oraz „Eleuteria”. Ośrodek organizował także wydarzenia we współpracy z innymi podmiotami, np. obchody jubileuszu 40-lecia pisma literackiego „Akcent” ze Wschodnią Fundacją Kultury „Akcent”²⁶. W 2022 r. w ramach działalności wydawniczej opublikowano książkę „Eurypides Innowator”²⁷, będącą wynikiem prac podjętych po konferencji naukowej prowadzonej przez OPT w latach 2016-2018.

Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, spośród cyklicznych wydarzeń stacjonarnych realizowanych przez Ośrodek, największym zainteresowaniem cieszyły się spektakle repertuarowe grane w Gardzienicach, wystawy czasowe realizowane w galerii „Gardzienice” oraz coroczne festiwale „Generator Nadziei” i Międzynarodowy Festiwal Teatrów Młodzieżowych „Kalejdoskop”.

(akta kontroli tom I str. 17, 72-81, 133-278, 283-284)

W OPT sporządzono plany działalności, w których opisywano wydarzenia kulturalne. Ośrodek przekazywał plany działalności i sprawozdania merytoryczne do MKiDN oraz do UMWL. Ministerstwo przekazywało OPT informację o wartości mierników²⁸, które należało osiągnąć w danym roku. W latach 2019-2021 Ośrodek osiągnął zaplanowane mierniki, w tym w okresie pandemii COVID-19.

(akta kontroli tom I str. 133-282)

OPT informował UMWL o planowanej i wykonanej frekwencji. W 2020 r. i w 2021 r. osiągnięto wskaźniki frekwencji w związku z działaniami podjętymi w Internecie (wirtualne oprowadzanie, edukacja, prezentacja spektakli), które spowodowały, że wydarzenia te obejrzało kilkakrotnie więcej widzów niż planowano stacjonarnie. Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, zawarte w planach merytorycznych dane dotyczące spodziewanej liczby widzów poszczególnych wydarzeń miały charakter orientacyjny i nie stanowiły zobowiązania do osiągnięcia określonego poziomu widowni w ramach danego projektu, ponieważ nie można było precyzyjnie określić liczby widzów z rocznym wyprzedzeniem.

Ośrodek posiadał cztery sale wykorzystywane do organizacji widowisk w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach. Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych poinformował, że sale te nie miały charakteru klasycznych wnętrz teatralnych,

²⁵ Decyzja MKiDN z 24 lipca 2020 r.

²⁶ Dalej: Fundacja Akcent.

²⁷ Pod redakcją Krzysztofa Bielawskiego i Włodzimierza Staniewskiego.

²⁸ Liczba premier i nowych przedsięwzięć organizowanych przez jednostki podległe i nadzorowane w danym roku (w szt.); liczba osób uczestniczących w realizowanych przedsięwzięciach kulturalnych przez jednostki podległe i nadzorowane; liczba organizowanych i dofinansowanych przedsięwzięć kulturalnych w danym roku (naukowych, edukacyjnych, wydawniczych, promujących czytelnictwo, z zakresu kinematografii oraz na rzecz dostępu do dóbr kultury dla osób niepełnosprawnych); liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach kulturalnych (koncertach, premierach, wystawach, spektaklach, itp.) organizowanych i dofinansowanych w danym roku przez jednostki podległe i nadzorowane.

ponieważ były w nich mobilne widownie budowane z podestów ustawionych schodkowo (w przypadku niektórych spektakli zachodziła konieczność demontażu części podestów lub dostawienia dodatkowych miejsc). Liczba widzów, którzy mogli wejść na widownię w danych pomieszczeniach, była różna w zależności od wielkości pomieszczenia, repertuaru, a także indywidualnych cech widzów (np. przy grupach młodzieżowych liczba widzów mogła być do 20% większa). W sali balowej w pałacu mogło być od 90 do 150 miejsc na widowni, w spichlerzu od 80 do 120, w sali w oficynie południowej od 70 do 110 oraz w sali prób i zgromadzeń od 60 do 100.

(akta kontroli tom I str. 79-80, 133-278)

Badanie czterech zadań²⁹ realizowanych przez OPT na łączną kwotę 88,7 tys. zł wykazało, że w Ośrodku prowadzono analizy kosztów organizacji poszczególnych przedsięwzięć. Ośrodek po każdym wydarzeniu sporządzał raporty na temat liczby uczestników wydarzenia. Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, wszystkie podejmowane przez OPT wydarzenia były poddawane ewaluacji, a kryterium oceny stanowiła wysoka jakość merytoryczna i poziom artystyczny. O realizacji, bądź rezygnacji z ważnej części działalności Ośrodka nie decydowały kwestie opłacalności danego projektu, gdyż z założenia działalność ta była niekomercyjna, misyjna, a koszty jej prowadzenia przewyższały uzyskiwane wpływy. Według zastępcy Dyrektora, kryteria ekonomiczne były uwzględniane i podejmowano działania zmierzające do zmniejszenia kosztów, np. ograniczano wielkość obsad rezygnując ze współpracy z niektórymi artystami, jeśli rodziła ona wysokie koszty. W przypadku wystaw z zasady wystawiane były prace użyczone przez właścicieli zbiorów nieodpłatnie. OPT pozyskiwał również sponsorów wspierających organizację wystaw (głównie w formie wkładu rzeczowego).

(akta kontroli tom I str. 76-79, 285-303)

2.2. W latach 2019-2022 (do 30 września) OPT zawarł 36 umów z innymi podmiotami w celu realizacji zadań programowych, w wyniku których poniesiono koszty w wysokości 330,5 tys. zł oraz uzyskano przychody 30,1 tys. zł, w tym m.in:

- 14 dotyczyło przygotowania i wykonania spektakli, koncertów, utworu muzycznego,
- pięć obejmowało reżyserię dźwięku, obsługę nagłośnienia scenicznego, reżyserię światła z obsługą oświetlenia scenicznego, przygotowanie i przeprowadzenie prób muzycznych, prowadzenie muzyków,
- cztery dotyczyły audiowizualnej rejestracji wydarzeń artystycznych w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach w ramach Festiwalu Jednodniowego „Generator Nadziei”,
- trzy obejmowały wspólną organizację Festiwalu Teatrów Młodzieżowych „Kalejdoskop” oraz obchody Jubileuszu 40-lecia pisma literackiego „Akcent”,
- dwie z Telewizją Polską S.A. dotyczyły organizacji spektaklu „Wyrocznia i Mądrość. Pytia i Siedmiu Mędrców z Delf. Oratorium” oraz nabycia przez OPT licencji do produkcji własnej „Żywot protopopa Awwakuma”,
- ponadto zawarto umowy w sprawach: porozumienia przy organizacji prób i prezentacji spektaklu „Finnegans Wake” w sali teatralnej Instytutu Teatralnego oraz wspólnego przygotowania i realizacji przedstawienia teatralnego „Historja o chwalebny Zmartwychwstaniu Pańskim”.

(akta kontroli tom I str. 304-309)

Według Dyrektora Ośrodka, realizacja niektórych zadań była powierzana podmiotom zewnętrznym, ponieważ np. zatrudnienie specjalisty na podstawie umowy o pracę (obsługa nagłośnienia i oświetlenia scenicznego, projekcja multimediiów) obciążałoby

²⁹ Festiwal Teatrów Młodzieżowych w Gardzienicach (23-26 maja 2019 r.), APT w 2020 r., Festiwal Generator Nadziei – prezentacja spektaklu 29 maja 2021 r., Maraton Teatralny (24-25 czerwca 2022 r.).

bardziej budżet jednostki w porównaniu do umów cywilnoprawnych. Przy wyborze ww. podmiotów kierowano się zasadą oszczędności, dobór specjalistów odbywał się przez rozpoznanie cenowe rynku, weryfikowano zlecone zdania.

(akta kontroli tom I str. 87-88)

Szczegółową analizą objęto pięć umów dotyczących: wystawienia w ramach Festiwalu XX-lecia APT koncertu „Potańc ze sznytem”³⁰, wykonania autorskiej reżyserii dźwięku i obsługi nagłośnienia scenicznego w spektaklach podczas publicznych prezentacji w ramach festiwalu Jaffa Fest 2019³¹, wspólnej organizacji projektu artystycznego „VII Międzynarodowy Festiwal Teatrów Młodzieżowych „Kalejdoskop”³², wspólnej realizacji przedstawienia opartego na utworze Mikołaja z Wilkowiecka „Historija o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim”³³, wspólnej organizacji obchodów jubileuszu 40-lecia pisma literackiego „Akcent”³⁴.

Umowy zostały zrealizowane prawidłowo, z wyjątkiem umowy dotyczącej organizacji obchodów jubileuszu pisma literackiego „Akcent”. W ramach § 2 pkt 3 umowy Fundacja Akcent zobowiązała się m.in. do opracowania merytoryczno-koncepcyjnego jubileuszu, zapewnienia sali wraz z zapleczem, pokrycia kosztów udziału twórców, wykonawców i techników OPT (22 osoby) w spektaklu „Oratorium Pytyjskie” oraz zapewnienia obsługi widowni, promocji i reklamy. Ośrodek zobowiązał się m.in. do przygotowania i wykonania spektaklu 30 czerwca 2020 r. na scenie głównej Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, zapewnienia scenografii, kostiumów i rekwizytów oraz ich transportu na miejsce spektaklu. W umowie nie ustalono wysokości honorariów, warunków płatności oraz nie wskazano rachunku bankowego, na który miało wpłynąć wynagrodzenie.

Według przedłożonych dokumentów, koszty udziału twórców, wykonawców i techników OPT (22 osoby) w spektaklu wyniosły 19,2 tys. zł, w tym 7,7 tys. zł stanowiły koszty wynagrodzeń 12 osób uczestniczących w spektaklu i realizacji nagłośnienia oraz 11,5 tys. zł to koszty wynagrodzeń po stronie Fundacji Akcent. Z informacji przekazanej przez Fundację Akcent wynikało, że za prezentację spektaklu zapłacono 11,5 tys. zł Fundacji na Rzecz Wspierania Działalności Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”³⁵. Fundacja Wspierania miała siedzibę pod tym samym adresem co biuro OPT. Prezesem Fundacji Wspierania był Dyrektor OPT. Według Prezesa Fundacji Akcent, z uwagi na trudności w pozyskaniu danych osób występujących w spektaklu do sporządzenia umów o dzieło, kwota ta została przekazana na konto wskazane przez OPT na fakturze, którą przesłano z adresu office@gardzienice.org. Fakturę wystawiła główna księgowia Ośrodka i zarazem członek zarządu Fundacji Wspierania.

Prezes Fundacji Wspierania poinformował, że z ww. kwoty 11,5 tys. zł sfinansowano wynagrodzenia w łącznej wysokości 9,6 tys. zł dla pracowników OPT (ośmiu aktorów, dwóch osób zatrudnionych na stanowisku ds. księgowych) oraz jednej osoby, która pomogła w przygotowaniu transportu scenografii.

(akta kontroli tom I str. 90-91, 310-366)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności OPT w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zmiany umowy z 10 czerwca 2020 r. zawartej z Fundacją Akcent na organizację jubileuszu pisma literackiego „Akcent” dokonano bez zachowania formy pisemnej, co

³⁰ Umowa z 2 września 2019 r. z Fundacją Furu (5,5 tys. zł).

³¹ Umowa z 12 kwietnia 2019 r. z Pracownią Realizacji Dźwięku (1,4 tys. zł).

³² Umowa z 17 maja 2022 r. z Fundacją „Architekci Kultury” (koszt OPT – 32,5 tys. zł).

³³ Umowa z 18 stycznia 2022 r. z Teatrem im. Juliusza Osterwy w Lublinie (koszt OPT – 105 tys. zł).

³⁴ Umowa z 10 czerwca 2020 r. z Fundacją Akcent.

³⁵ Dalej: Fundacja Wspierania.

było niezgodne z § 9 pkt 1 ww. umowy, według którego wszelkie zmiany i uzupełnienia niniejszej umowy wymagały formy pisemnej. W wyniku powyższej zmiany OPT zobowiązał się do poniesienia dodatkowych kosztów w kwocie 7724,59 zł, które zostały przeznaczone na sfinansowanie wynagrodzeń osób uczestniczących w spektaklu (muzycy, aktorzy) na podstawie zawartych z nimi umów cywilnoprawnych, a także składek na ubezpieczenia społeczne i realizację nagłośnienia spektaklu.

Dyrektor OPT wyjaśnił, że podczas określania zobowiązań stron szacowano, że wyniosą one ok. 10 tys. zł, dlatego w ww. umowie całość wynagrodzeń została wpisana jako zobowiązanie Fundacji Akcent. Bezpośrednio przed spektaklem okazało się, że wzrósł szacowany koszt wynagrodzeń, a zwiększonych kosztów nie był w stanie ponieść główny organizator Fundacja Akcent. Z uwagi na rangę wydarzenia, zaangażowanie mediów i zapowiedzianą obecność przedstawicieli m.in. MKiDN, UMWL, OPT nie mógł dopuścić do odwołania przedstawienia i zdecydowano się pokryć część kosztów obsady spektaklu zatrudnionej na podstawie umów cywilnoprawnych. Z powodu obowiązków towarzyszących jubileuszowi „Akcentu” nie przygotowano aneksu do umowy, który sankcjonowałby fakt, że część kosztów pokrywał Ośrodek.

(akta kontroli tom I str. 90-91, 337-348, 528, 531, 533-538)

OCENA CZĄSTKOWA

OPT prawidłowo realizował zadania statutowe. W Ośrodku podejmowano działania mające na celu optymalizację wydatkowania środków finansowych na działalność podstawową, w tym na zlecenie zadań podmiotom zewnętrznym. Ośrodek osiągnął mierniki zaplanowane przez MKiDN oraz podejmował działania mające na celu popularyzację dorobku artystycznego i edukacyjnego, jak również organizował część wydarzeń w Internecie podczas pandemii COVID-19 i ograniczonej aktywności instytucji kultury. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła dokonania zmiany umowy, która zwiększała zobowiązania finansowe OPT, bez zachowania formy pisemnej.

3. Gospodarowanie środkami finansowymi

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3.1. Przychody OPT w 2021 r. wyniosły 3011,5 tys. zł i były wyższe o 4% od przychodów z 2020 r. (2895,8 tys. zł) oraz niższe o 8,8% od osiągniętych w 2019 r. (3301,9 tys. zł). W 2022 r. (do 30 września) przychody wyniosły 2904,2 tys. zł. Głównym źródłem przychodów były dotacje podmiotowe z budżetu WL oraz MKiDN (2254,3 tys. zł w 2019 r., 2319,9 tys. zł w 2020 r., 2287 tys. zł w 2021 r. i 2148 tys. zł w 2022 r. (do 30 września), które stanowiły odpowiednio: 68,3%, 80,1%, 75,9% i 74% przychodów ogółem. Przychody z dotacji celowych na wydatki bieżące wyniosły: 200 tys. zł w 2019 r., 82,7 tys. zł w 2021 r. oraz 307,7 tys. zł w 2022 r. (do 30 września). Przychody z działalności kulturalnej (głównie ze sprzedaży biletów i prezentacji spektakli) kształtowały się na poziomie: 213,1 tys. zł w 2019 r., 19,8 tys. zł w 2020 r., 56 tys. zł w 2021 r. oraz 17,9 tys. zł w 2022 r. (do 30 września) i stanowiły odpowiednio: 6,5%, 0,7%, 1,9%, 0,6% przychodów OPT. Niski poziom ww. przychodów wynikał ze specyfiki działalności kulturalnej polegającej na upowszechnianiu kultury w formie nieopłatnej (np. organizowaniu wystaw malarstwa i rzeźby w galerii, prowadzeniu APT oraz projektów edukacyjnych i warsztatów dla młodzieży, prezentowaniu spektakli w sieci Internet).

Koszty prowadzonej działalności w 2021 r. wyniosły 3109,4 tys. zł i były wyższe o 4,9% od kosztów z 2020 r. (2963,3 tys. zł) oraz niższe o 6,1% od kosztów z 2019 r. (3312,5 tys. zł). W 2022 r. (do 30 września) koszty kształtowały się na poziomie 2658,7 tys. zł. Głównym składnikiem kosztów były wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne (1706,1 tys. zł w 2019 r., 1516,7 tys. zł w 2020 r., 1582,6 tys. zł w 2021 r. oraz 1370,6 tys. zł w okresie trzech kwartałów 2022 r.), które

stanowiły odpowiednio: 51,5%, 51,2%, 50,9% i 51,6% kosztów ogółem. Koszty zakupu materiałów, remontów i usług (752,1 tys. zł w 2019 r., 643,9 tys. zł w 2020 r., 647 tys. zł w 2021 r. i 566,3 tys. zł w okresie trzech kwartałów 2022 r.) stanowiły odpowiednio: 22,7%, 21,7%, 20,8% i 21,3% kosztów ogółem. Istotną pozycją kosztów była także amortyzacja – 625,2 tys. zł w 2019 r., 626,6 tys. zł w 2020 r., 634,3 tys. zł w 2021 r. i 475,8 tys. zł w 2022 r. (do 30 września).

Ośrodek osiągnął ujemny wyniki finansowy w kwocie 10,6 tys. zł w 2019 r., 67,5 tys. zł w 2020 r. oraz 97,9 tys. zł w 2021 r. Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że strata nie zagrażała płynności finansowej, a pogorszenie wyniku finansowego wynikało z mniejszych przychodów spowodowanych ograniczeniami działalności kulturalnej w związku z pandemią COVID-19.

(akta kontroli tom II str. 243, 279, 502)

Wydatki majątkowe Ośrodka wyniosły: 113,5 tys. zł w 2019 r. (70,5 tys. zł – zakup samochodu osobowego, 43 tys. zł – przebudowa instalacji CO), 80 tys. zł w 2020 r. (zakup projektora i komputera), 12,5 tys. zł w 2021 r. (zakup traktora – kosiarki). W 2022 r. (do 30 września) nie realizowano wydatków majątkowych.

(akta kontroli tom II str. 246, 259, 269)

3.2. W planach finansowych na lata 2019-2022 oszacowano kwotę przychodów z dotacji podmiotowych i celowych, działalności kulturalnej (m.in. ze sprzedaży biletów, wydawnictw, prezentacji spektakli, organizacji warsztatów), pozostałej działalności statutowej (m.in. z wynajmu pomieszczeń i świadczonych usług) oraz wskazano pozostałe przychody (w tym z amortyzacji środków trwałych finansowanych z dotacji). Przygotowywano plany działalności Ośrodka, w których przedstawiono zaplanowane wydarzenia kulturalne z podziałem na imprezy własne oraz organizowane z innymi podmiotami.

(akta kontroli tom I str. 133-152, 174-189, 205-223, 242-251, tom II str. 215-240)

Ośrodek w 2019 r. osiągnął przychody z działalności kulturalnej (tj. m.in. ze sprzedaży biletów, współorganizacji imprez, prezentacji spektakli i warsztatów teatralnych) w kwocie 213,1 tys. zł, co stanowiło 130% kwoty zaplanowanej na początku roku (164 tys. zł). Ze względu na pandemię COVID-19, przychody z działalności kulturalnej były niższe od pierwotnie przyjętych o 90% w 2020 r.³⁶ oraz o 27% w 2021 r.³⁷. Plan przychodów z działalności kulturalnej zmniejszono i na koniec roku odpowiadał faktycznemu wykonaniu. Przychody ze sprzedaży biletów wyniosły 45,8 tys. zł w 2019 r., 18,9 tys. zł w 2020 r., 19,6 tys. zł w 2021 r. oraz 11,6 tys. zł w 2022 r. (do 30 września) i były głównie związane z organizacją spektakli w ramach wydarzenia Kosmos „Gardzienic” – Maraton Teatralny. Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, wpływy ze sprzedaży biletów planowane były na podstawie danych z lat poprzednich, z uwzględnieniem zakładanej liczby spektakli oraz spodziewanego zainteresowania publiczności.

(akta kontroli tom I str. 94-95, tom II str. 241, 243)

3.3. Przychody z dotacji celowych na wydatki bieżące wyniosły 200 tys. zł w 2019 r. i 105 tys. zł w 2022 r. (do 30 września). Ośrodek otrzymał z budżetu WL dotacje na wydatki inwestycyjne (35 tys. zł w 2019 r. i 80 tys. zł w 2020 r.)³⁸. Ośrodek uzyskał również dwie dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie³⁹ w łącznej kwocie 30 tys. zł.

³⁶ Zaplanowano pierwotnie przychody w kwocie 200 tys. zł, które faktycznie wyniosły 19,8 tys. zł.

³⁷ Zaplanowano pierwotnie przychody w kwocie 77 tys. zł, które faktycznie wyniosły 56 tys. zł.

³⁸ Dodatkowo przyznano 5 września 2022 r. dotację z budżetu WL w kwocie 292 tys. zł na wydatki majątkowe na zadanie *Budowa wewnętrznej sieci telekomunikacyjnej w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach*.

³⁹ Dalej: WFOŚiGW.

Szczegółowemu badaniu poddano niżej wymienione dotacje, które zostały rozliczone do 30 września 2022 r.:

- 1) *Przebudowa instalacji CO w budynku Oficyny Pałacowej (południowej) z podłączeniem jej do istniejącej instalacji CO zasilanej z kotłowni na gaz płynny* – dotacja z budżetu WL (35 tys. zł) została przeznaczona w 2019 r. na dofinansowanie robót budowlanych;
- 2) *Realizacja Festiwalu XX-lecia APT oraz przygotowanie przedstawienia opartego na „Wyzwoleniu” Stanisława Wyspiańskiego* – dotacja z budżetu MKiDN (200 tys. zł) została przeznaczona w 2019 r. m.in. na: wynagrodzenia i honoraria artystów, wykonawców i realizatorów spektakli oraz koncertów, realizację spektakli i koncertów, honoraria prelegentów konferencji, tłumaczenia materiałów promocyjnych, projekty i opracowania graficzne, druk materiałów i promocję w mediach, dokumentację fotograficzną i audiowizualną, obsługę oświetlenia i dźwięku, obsługę techniczną i organizacyjną, wykonanie scenografii do spektaklu „Wyzwolenie”. Zaprezentowano 17 spektakli oraz osiem koncertów;
- 3) *Rewaloryzacja zabytkowego parku w Gardzienicach* – dotacje z WFOŚiGW (po 15 tys. zł w 2019 r. oraz w 2020 r.) zostały przeznaczone na dofinansowanie wydatków poniesionych na m.in. wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych na drzewach w parku, zakup roślin i krzewów do uzupełnienia nasadzeń, wycinkę drzew, zatrudnienie pracowników sezonowych;
- 4) *Zakup sprzętu na potrzeby realizacji widowiska „Audiovideosfera”* – środki finansowe pozyskane w 2020 r. z dotacji MKiDN w kwocie 80 tys. zł przeznaczono na zakup projektora oraz komputera;
- 5) *Przygotowanie nowego przedstawienia na podstawie tekstu Mikołaja z Wilkowiecka „Historyja o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim”* – dotacja pozyskana w 2022 r. z budżetu MKiDN w kwocie 104,8 tys. zł została przeznaczona na wynagrodzenia artystów (86 tys. zł) oraz promocję i reklamę przedstawienia (18,8 tys. zł). W wyniku realizacji ww. wydarzenia zaprezentowano cztery spektakle. Niewykorzystana dotacja w kwocie 0,2 tys. zł została zwrócona.

Wnioski o dotacje zostały rzetelnie przygotowane. Dotacje zostały rozliczone terminowo i wykorzystane na cele określone w umowach z podmiotami przekazującymi środki finansowe. W wyniku realizacji ww. zadań osiągnięto założone efekty rzeczowe.

(akta kontroli tom II str. 280-349)

W latach 2021-2022 Ośrodek realizował projekt „Praktykowanie historii” dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021, na realizację którego otrzymał środki finansowe w kwocie 82,7 tys. zł w 2020 r. oraz 202,9 tys. zł w 2022 r. (do 30 września).

(akta kontroli tom II str. 357, 505-507)

Dotacje podmiotowe na działalność bieżącą zostały zwiększone z budżetu MKiDN o 150 tys. zł w 2020 r. i 25 tys. zł w 2021 r. Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, środki z dotacji z budżetu MKiDN przeznaczono na działalność programową. W 2022 r. (w styczniu i marcu) z budżetu MKiDN zwiększono dotację podmiotową o 400 tys. zł, m.in. w związku ze zwiększeniem wydatków na energię, gaz i wynagrodzenia. Z powodu zwiększonych kosztów prowadzonej działalności oraz na zadania remontowe OPT otrzymał także 5 września 2022 r. środki finansowe z budżetu WL (300 tys. zł). Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że ww. środki z dotacji zostały wykorzystane na bieżącą działalność oraz na pokrycie kosztów utrzymania, które w 2022 r. uległy znacznemu zwiększeniu (np. wzrost tych kosztów przedstawiają płatności za gaz płynny wykorzystywany do ogrzewania budynków, które wyniosły 149,8 tys. zł w 2020 r., 274,6 tys. zł w 2021 r. i 329,7 tys. zł w 2022 r.). Część środków ze zwiększonej dotacji została przeznaczona na niezbędne remonty.

Niewykorzystana dotacja podmiotowa w 2020 r. z budżetu WL w kwocie 84,4 tys. zł została zwrócona 27 stycznia 2021 r., tj. w terminie określonym w art. 251 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych⁴⁰.

(akta kontroli tom II str. 190, 350-356, 502-504)

3.4. OPT nie otrzymał środków finansowych z Funduszu Wsparcia Kultury w związku z ograniczeniem działalności w okresie pandemii.

(akta kontroli tom II str. 446)

3.5. Stan należności na 31 grudnia 2019 r., 2020 r. i 2021 r. wyniósł odpowiednio: 53 zł, 160 zł oraz 175 zł, a na 30 września 2022 r. 2286 zł. W okresie objętym OPT nie posiadał należności wymagalnych. Dane o należnościach zostały prawidłowo wykazane w kwartalnych sprawozdaniach o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N (za IV kwartał 2019 r., 2020 r. i 2021 r. oraz za III kwartał 2022 r.). Ww. sprawozdania zostały terminowo sporządzone i przekazane do UMWL.

(akta kontroli tom II str. 190, 193-202)

3.6. Szczegółowym badaniem objęto cztery wydatki inwestycyjne o łącznej wartości 190,5 tys. zł oraz 63 pozycje kosztów (zakup materiałów, usług i remontów) o łącznej wartości 672 tys. zł, co stanowiło 19,5% kosztów Ośrodka (3448,7 tys. zł) poniesionych na ww. cel w latach 2019-2022 (do 30 września). Ww. wydatki zostały dokonane na zakupy i usługi służące działalności statutowej jednostki, w sposób umożliwiający terminową realizację zadań, a zapłata nastąpiła w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

(akta kontroli tom II str. 417-423)

Realizacja wydatków, do których nie miały zastosowania przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych⁴¹, odbywała się na podstawie wewnętrznych regulacji. W okresie objętym kontrolą obowiązywały zarządzenia Dyrektora w sprawie zasad postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych, w tym na dostawy i usługi z zakresu działalności kulturalnej oraz organizacji, składu, trybu pracy i zakresu obowiązków członków komisji przetargowych:

- 1) nr 2/16 z 20 marca 2016 r., w którym wskazano, że w przypadku zamówień, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 6 tys. euro konieczne jest przeprowadzenie rozeznania rynku w celu wyboru oferty spełniającej warunki dokonywania wydatków w sposób celowy i oszczędny. Rozeznanie rynku mogło być dokonane telefonicznie, drogą faksową, drogą elektroniczną, pisemnie lub poprzez porównanie ofert zamieszczonych w Internecie lub w katalogach (co najmniej dwóch);
- 2) nr 2/2021 z 20 lipca 2021 r. – przy dokonaniu zamówień o wartości poniżej 20 tys. zł netto nie ma obowiązku sporządzania wniosku o udzielenie zamówienia. W przypadku zamówienia o wartości do 20 tys. zł netto wystarczającym dowodem dokonania wydatku w sposób celowy i oszczędny, jest zatwierdzenie wydatku pod względem merytorycznym, a dowodem dostępności środków jest zatwierdzenie dokumentu pod względem formalno-rachunkowym przez głównego księgowego. Dla tych zamówień nie ma obowiązku sporządzania odrębnej pisemnej notatki z wyboru oferty.

W sprawie przyjęcia ww. progów do zamówień, zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że określenie takiego poziomu było niezbędne w działalności instytucji, gdyż biurokratyczne procedury sparaliżowałyby jej funkcjonowanie. W Ośrodku obowiązywały zasady wynikające z niedyskryminacji,

⁴⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁴¹ Tj. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.), uchylonej z dniem 1 stycznia 2021 r. oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.), dalej: Pzp.

gospodarności i dbałości o środki publiczne, a zarządzeniem nr 2/2021 wprowadzono regulacje nakazujące udzielanie wszystkich zamówień w sposób przejrzysty, obiektywny. Według zastępcy Dyrektora, nie zrezygnowano z prowadzenia rozeznania rynku, a jedynie wprowadzono próg wydatków zwolnionych z obowiązku dokumentowania czynności związanych z wyborem wykonawcy. Rozeznanie rynku prowadzono przy zdecydowanej większości udzielanych zamówień, formalne notatki sporządzano w przypadku zamówień o wyższej wartości (tj. przekraczających wyznaczony próg), notatki takie sporządzano także przy zamówieniach o mniejszej wartości, np. w przypadku zamówień w ramach projektu „Praktykowanie historii” (sporządzono ponad 20 notatek).

(akta kontroli tom II str. 382-408, 426-428)

Realizacja wydatków (zakup samochodu osobowego w 2019 r., projektora multimedialnego w 2020 r., przeprowadzenie robót budowlanych polegających na podłączeniu oficyny południowej do zewnętrznej instalacji CO w 2019 r.) została przeprowadzona zgodnie z zasadami określonymi w zarządzeniu nr 2/16.

(akta kontroli tom II str. 413-415)

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono jedno postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie Pzp. Postępowanie na dostawę gazu propan do celów opałowych (1320,9 tys. zł), udzielone w trybie podstawowym bez przeprowadzenia negocjacji, przeprowadzono zgodnie z przepisami Pzp.

(akta kontroli tom II str. 369-381)

W Ośrodku nie określono zasad udzielania zamówień na organizację wydarzeń/przedsięwzięć artystycznych o wartości nieprzekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro (według zarządzenia nr 2/2016) oraz 130 tys. zł (według zarządzenia nr 2/2021). Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że decydując się na zwolnienie z dodatkowych procedur zamówień z dziedziny kulturalnej kierowano się faktem, że brak jest możliwości obiektywnej oceny wartości pracy twórczej i w przypadku instytucji, w której za kształtowanie programu odpowiada Dyrektor, to do niego powinna należeć decyzja o wyborze twórców, którzy wpisują się w jego autorską wizję programu.

(akta kontroli tom II str. 426-428)

Przeprowadzono analizę wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej w dwóch punktach poboru energii elektrycznej⁴² w latach 2019-2022 (do października) o łącznej wartości 210 tys. zł (92 faktury). Porównanie wartości mocy pobranej⁴³ i mocy zamówionej w poszczególnych okresach rozliczeniowych wykazało, że:

- 1) w PPE spichlerz maksymalna moc pobrana w 46 okresach rozliczeniowych wyniosła od 3% do 39% mocy umownej (79 kW),
- 2) w PPE pałac maksymalna moc pobrana w 45 okresach rozliczeniowych (poza czerwcem 2021 r.) wyniosła od 4% do 24% mocy umownej (98 kW),
- 3) w PPE pałac maksymalna moc pobrana wyniosła 13 kW w czerwcu 2019 r., 21 kW w czerwcu 2020 r. oraz 20 kW w czerwcu 2022 r., a w okresie od 12 do 27 czerwca 2021 r. od 126 kW do 177 kW. Opłata za przekroczenia mocy w czerwcu 2021 r. wyniosła 9,4 tys. zł. Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, przekroczenie mocy było dużym zaskoczeniem, podejrzewano błąd w urządzeniu pomiarowym i złożono reklamację, która nie została uwzględniona. W okresie objętym wyższym poborem mocy odbywały się imprezy (Festiwal Teatrów Młodzieżowych „Kalejdoskop”, Maratony Teatralne, pokaz multimedialny

⁴² Pałac w Gardzienicach Pierwszych nr PL_LUBD_0617000560_03 (dalej: PPE pałac), spichlerz w Gardzienicach Pierwszych nr PL_LUBD_0617000768_05 (dalej: PPE spichlerz).

⁴³ Dane wskazane na fakturach za usługi dystrybucji elektrycznej rejestrujące 10 największych wartości mocy pobranej w okresie rozliczeniowym.

w ramach projektu Audiowideosfera), a faktura została przekazana po ich zakończeniu i nie było możliwości sprawdzenia, które z dodatkowych urządzeń (stosowanych przy spektaklach festiwalowych) mogło być odpowiedzialne za nadmiarowy pobór mocy.

W ww. PPE zastosowano jednostrefową grupę taryfową C21 z wyższą opłatą sieciową zmienną, gdy opłata ta byłaby niższa w grupie taryfowej wielostrefowej. Na przykładzie 10 okresów rozliczeniowych (styczeń-październik 2022 r.)⁴⁴ opłata sieciowa zmienna byłaby niższa w grupie C24 o 0,9 tys. zł w PPE pałac oraz w grupie C23 o 0,5 tys. zł w PPE spichlerz.

(akta kontroli tom II str. 1-130)

3.7. W badanej próbie 159 wydatków nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, skutkujących zaplaceniem odsetek lub kar.

(akta kontroli tom II str. 1-101, 417-423)

Zobowiązania niewymagalne wyniosły: 3,2 tys. zł na koniec 2019 r., 150,3 tys. zł na koniec 2020 r. (w tym 84,4 tys. zł to przypisany zwrot dotacji podmiotowej na zadania bieżące do budżetu WL), 22,9 tys. zł na koniec 2021 r. oraz 3,9 tys. zł według stanu na 30 września 2022 r. Na koniec ww. okresów nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Kwartalne sprawozdania o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z zostały terminowo przekazane do UMWL.

(akta kontroli tom II str. 190, 193, 195, 199)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności OPT w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Ośrodku nie podjęto skutecznych działań mających na celu ograniczenie ponoszonych wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej (opłaty sieciowej stałej poprzez dostosowanie mocy umownej do faktycznych potrzeb PPE, opłaty sieciowej zmiennej poprzez dobór odpowiedniej wielostrefowej grupy taryfowej).

Według art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że specyfika działalności ma swoje przełożenie na zużycie energii w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach m.in. w ten sposób, że występują okresy niewielkiego zapotrzebowania na energię i okresy dużego poboru związanymi z realizacją prób oraz spektakli, a w wtedy działają wszystkie urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne, włączone jest oświetlenie, zasilane są urządzenia techniki scenicznej oraz dodatkowe urządzenia niezbędne do obsłużenia spektakli. Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, obniżenie mocy umownej skutkowałoby znaczącym ryzykiem, że w tych krótkich okresach nastąpiłoby przekroczenie zamówionej mocy i naliczeniem dodatkowej opłaty. Przypadek przekroczenia nastąpił w czerwcu 2021 r. W związku z tym obniżenie mocy umownej w pałacu i spichlerzu naraziłoby OPT na koszty znacznie przewyższające możliwe do uzyskania oszczędności. Dodatkowo zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wskazał, że o zmianę mocy umownej można wystąpić z trzymiesięcznym wyprzedzeniem, a w okresie zimowym (cechującym się mniejszym poborem energii) prowadzone są projekty kulturalne z udziałem publiczności wiążące się z chwilowym wysokim poborem energii i nie ma możliwości precyzyjnego wyliczenia zapotrzebowania na energię i wysokości maksymalnego poboru. W tej sytuacji najbardziej racjonalnym rozwiązaniem jest

⁴⁴ Dane o ilości zużytej energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych grupy C23 i C24, pobrane od PGE Dystrybucja S.A. O/Lublin.

utrzymanie wysokiego poziomu mocy umownej, który został określony po odbiorze obiektów zgodnie z zapotrzebowaniem wyliczonym przez autorów dokumentacji budowlano-wykonawczej. W sprawie wielostrefowych grup taryfowych zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że Ośrodek nie prowadzi jednorodnej działalności według ścisłego harmonogramu i nie jest możliwe określenie z wyprzedzeniem, która grupa taryfowa jest najkorzystniejsza. Podjęto decyzję o stosowaniu grupy jednostrefowej jako potencjalnie najbardziej odpowiedniej.

NIK zauważa, że analiza poboru mocy obejmowała działalność Ośrodka w trakcie trzech lat i 10 miesięcy (tj. 46 okresów rozliczeniowych) i wykazała, że wartość mocy umownej była za wysoka wobec faktycznego zapotrzebowania. W PPE spichlerz zamówiono moc 79 kW, a maksymalny pobór mocy wyniósł od 5 do 29 kW w 2019 r., od 9 do 31 kW w 2020 r., od 3 do 20 kW w 2021 r. oraz od 2 do 26 kW w 2022 r. (do października). W PPE pałac zamówiono moc 98 kW, a maksymalny pobór mocy wyniósł od 4 do 24 kW w 2019 r., od 6 do 24 kW w 2020 r., od 12 do 21 kW w 2021 r. (poza okresem, w którym wystąpiło przekroczenie mocy, a jednostka nie zidentyfikowała urządzeń powodujących duży pobór mocy) oraz od 6 do 20 kW w 2022 r. (do października). Niezasadnym jest twierdzenie o racjonalności utrzymania wysokiego poziomu mocy zamówionej w sytuacji, gdy opłaty sieciowe stałe w ww. okresie wyniosły 73,2 tys. zł w PPE spichlerz oraz 90,8 tys. zł w PPE pałac i mogłyby zostać obniżone poprzez dostosowanie wartości mocy do faktycznego zapotrzebowania. Na przykład zmniejszenie wartości mocy:

- w PPE spichlerz do 35 kW (44% aktualnej wartości mocy umownej) mogłoby w 46 okresach obniżyć opłaty o 40,8 tys. zł,
- w PPE pałac do 35 kW (36% aktualnej wartości mocy umownej) mogłoby w 45 okresach obniżyć opłaty o 57,1 tys. zł.

Grupy taryfowe wielostrefowe były korzystniejsze dla jednostki, co zostało potwierdzone pozyskanymi danymi o zużyciu energii czynnej w strefach czasowych od operatora systemu dystrybucyjnego. Od stycznia do października 2022 r. opłaty w tych grupach były niższe łącznie o 1,4 tys. zł.

Zgodnie z Taryfą dla usług dystrybucji energii elektrycznej PGE Dystrybucja S.A.⁴⁵, moc umowną można zamówić raz w roku indywidualnie dla poszczególnych okresów rozliczeniowych w terminie określonym w umowie⁴⁶. Operator na stronie internetowej zamieścił formularze („Zamówienie mocy umownej”, „Wniosek o zmianę parametrów dostawy energii elektrycznej”), które przewidywały możliwość zamówienia mocy na poszczególne okresy rozliczeniowe oraz zmianę grupy taryfowej.

(akta kontroli tom II str. 1-161)

OCENA CZĄSTKOWA

W Ośrodku prawidłowo gospodarowano środkami finansowymi przeznaczonymi na prowadzenie działalności kulturalnej. Rzetelnie planowano przychody, a także pozyskiwano dodatkowe środki z dotacji na realizowane imprezy kulturalne. Zgodnie z warunkami umów oraz rzetelnie rozliczano otrzymane dotacje celowe. Prawidłowo i terminowo sporządzano sprawozdania w zakresie operacji finansowych Rb-N oraz Rb-Z. Objęte kontrolą wydatki były celowe dla realizacji zadań jednostki i zostały poniesione zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o finansach publicznych, z wyjątkiem ponoszenia wydatków na niektóre opłaty za usługi dystrybucji energii

⁴⁵ W okresie objętym kontrolą obowiązywały *Taryfy dla usług dystrybucji energii elektrycznej PGE Dystrybucja S.A.*, zatwierdzone decyzjami Prezesa Urzędu Energetyki z: 19 marca 2019 r. na okres do 31 grudnia 2019 r., 17 grudnia 2019 r. na okres do 31 grudnia 2020 r., 14 stycznia 2021 r. na okres do 31 grudnia 2021 r., 17 grudnia 2021 r. na okres do 31 grudnia 2022 r.

⁴⁶ Według pkt 3.2.3. ww. Taryf, dopuszcza się zamawianie mocy umownej w niejednakowych wielkościach na poszczególne, nie krótsze niż miesięczne, okresy roku. Pkt 3.2.5. stanowi, że odbiorcy zamawiają moc umowną na następny rok w terminie określonym w umowie. W przypadku braku zamówienia mocy umownej w wymaganym terminie, jako moc umowną na następny rok przyjmuje się wielkość mocy umownej, według której odbiorca był dotychczas rozliczany.

elektrycznej. Terminowo regulowano zobowiązania. Analizowane postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych i obowiązującymi uregulowaniami wewnętrznymi.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

4. Gospodarowanie nieruchomościami

4.1. W okresie objętym kontrolą OPT dysponował pięcioma działkami gruntu⁴⁷ o łącznej powierzchni 5,1038 ha, przy czym do czterech z nich posiadał tytuł własności, a z jednej korzystał jako użytkownik wieczysty⁴⁸. Działki były zabudowane ośmioma budynkami o powierzchni użytkowej ogółem 4477,17 m², tj. pałacem (1398,74 m²), południową oficyną (545 m²), północną oficyną (203,63 m²), spichlerzem (1160,20 m²), salą prób i zgromadzeń (217,30 m²), chatą (95,30 m²), internatem ze stołówką⁴⁹ (779 m²), kotłownią (24 m²) i garażem murowanym (54 m²). Ośrodek użytkował także budowle, tj. drogi, parkingi, alejki, mur, ogrodzenie, oświetleniową linię naziemną, podziemną i latarnie, ogrody magiczny i japoński. Ponadto OPT korzystał z nieruchomości przy ul. Grodzkiej 5a (o powierzchni użytkowej 236,29 m²) na podstawie umowy najmu zawartej 29 sierpnia 2022 r.⁵⁰ z Zarządem Nieruchomości Komunalnych w Lublinie.

W wyniku przeprowadzonych 20 grudnia 2022 r. oględzin zespołu pałacowo-parkowego w Gardzienicach, stwierdzono, że budynki były wykorzystywane do prowadzenia działalności statutowej Ośrodka. Znajdowały się w nich w szczególności sceny teatralne, galerie, wystawy, pomieszczenia biurowe i techniczne, toalety, garderoby, szatnie, pokoje gościnne. Zaobserwowano przeciek przy oknie dachowym w pokoju gościnnym w budynku Spichlerza oraz wykwity solne na suficie w Kaplicy Ariańskiej w budynku pałacu. Pozostałe użytkowane pomieszczenia były utrzymane we właściwym stanie technicznym. Nie stwierdzono pomieszczeń niezagospodarowanych. Budynek internatu był wyłączony z użytkowania (od 10 czerwca 2022 r.⁵¹).

(akta kontroli tom III str. 24-127, 130-134, 340, 366, 378-387)

Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, w wyniku starzenia się izolacji pojawiały się przecieki okien, które były systematycznie naprawiane w miarę posiadanych środków i potrzeb (w 2019 r. uszczelniono sześć okien, w 2020 r. – trzy, w 2021 r. – dwa). Podejmowano działania zmierzające do poprawy stanu Kaplicy Ariańskiej, ale w ciągu kolejnych lat zawilgocenia nie ustępowały, obecnie przygotowany jest kompleksowy remont obejmujący m.in. nowe rozwiązanie odprowadzenia wód opadowych z dachu pałacu oraz naprawę tynków kaplicy, złożono pismo do UMWL o środki z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

(akta kontroli tom III str. 390-394, 402-408)

W trakcie przebudowy w 2013 r. budynku spichlerza wybudowano zbiornik na wodę deszczową oraz część drenażu rozsączającego nadmiarowe wody opadowe na działkach nr: 1545/28 oraz 1545/19, w tym działka nr 1545/19 była własnością innego podmiotu i nie była objęta decyzją Starosty Świdnickiego⁵², która zatwierdzała projekt budowlany i udzielała pozwolenia na wykonanie robót budowlanych w zakresie przebudowy budynku spichlerza z jednoczesną adaptacją na teatr dla OPT. Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że zgodnie z projektem wykonawczym przebudowy spichlerza sieć drenażu rozsączającego mieściła się w całości na działce

⁴⁷ Działki nr: 1545/28 o powierzchni 0,9784 ha, 1545/29 o pow. 0,1091 ha, 1545/33 o pow. 2,1068 ha, nr 1545/34 o pow. 0,0895 ha, 1545/18 o pow. 1,8200 ha.

⁴⁸ Działka nr 1545/18.

⁴⁹ Dalej: budynek internatu.

⁵⁰ Poprzednio obowiązywała umowa z 17 marca 1986 r.

⁵¹ Według protokołu kontroli pięcioletniej budynku.

⁵² Decyzją nr 129/2008 z 16 kwietnia 2008 r.

nr 1545/28 stanowiącej własność Ośrodka. W trakcie prac doszło do błędu w wytyczeniu drenażu, jego część została zlokalizowana na sąsiedniej działce (nr 1545/19). Błędu tego nie zauważył nadzór inwestorski i w konsekwencji fakt lokalizacji części drenażu na sąsiedniej działce został ujawniony dopiero w inwentaryzacji powykonawczej, w której geodeta stwierdził przebieg drenażu niezgodny z projektem i uzgodnioną trasą. Zmiana jego położenia, m.in. ze względu na elementy podziemne (studzienki i rurarz), wymagałaby całkowitej likwidacji instalacji oraz jej ponownej budowy. Potrzeba wykonania drenażu pojawiła się w trakcie robót przygotowawczych (konieczność zabezpieczenia budynku przed wodami opadowymi), w wyniku czego został doprojektowany w projekcie wykonawczym oraz wykonany bez dodatkowego wynagrodzenia.

(akta kontroli tom I str. 97-99, tom III str. 135-186)

W trakcie robót budowlanych polegających na utwardzeniu alejek na terenie kompleksu pałacowego i wykonaniu oświetlenia, wybudowano dwie latarnie na działce nr 1564 oraz jedną latarnię i odcinek alejki na działce nr 1545/19. Starosta Świdnicki zatwierdził projekt budowlany⁵³ i udzielił pozwolenia na wykonywanie robót budowlanych w zakresie utwardzenia alejek na terenie kompleksu pałacowego wraz z oświetleniem parkowym m.in. na działkach nr: 1545/28 i 1545/19. Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że w trakcie wykonywania szczegółowej dokumentacji projektowej stwierdzono, że aleja parkowa przebiegająca przy południowej granicy działki nr 1545/18 obejmuje na niewielkim obszarze także działkę nr 1545/19 i ze względu na historyczny drzewostan w parku nie było możliwości wytyczenia nowej trasy alei. Zgodnie z programem funkcjonalno-użytkowym na terenie działki nr 1545/19 miała znajdować się jedynie utwardzona nawierzchnia alejki oraz trasa kablowa zasilania latarni. Same latarnie miały być posadowione na terenie należącym do Ośrodka. Na działce nr 1564 nie planowano żadnych prac. Na etapie realizacji prac budowlanych w 2013 r. trzy latarnie zostały posadowione poza granicami działki nr 1545/18 i tak zinwentaryzowane w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Świdniku. Działka nr 1564 nie była objęta decyzją Starosty Świdnickiego udzielającą pozwolenia na wykonywanie robót budowlanych w zakresie utwardzenia alejek na terenie kompleksu pałacowego wraz z oświetleniem parkowym⁵⁴. Odbioru inwestycji (bez uwag jako wykonaną na działkach nr: 1545/18, 1545/19, 1545/28, 1545/33 i 1545/34) dokonała firma zewnętrzna sprawująca nadzór inwestorski.

(akta kontroli tom I str. 97-99, tom III str. 135-144, 187-226)

W Instrukcji inwentaryzacyjnej⁵⁵ określono m.in. kompetencje osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie inwentaryzacji oraz wskazano metody inwentaryzacji. W latach 2019-2021 Dyrektor wydał zarządzenia w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji rocznej⁵⁶, w których wskazywał, jakie składniki majątkowe oraz jaką metodą mają zostać inwentaryzowane, a także określił termin rozpoczęcia i zakończenia inwentaryzacji. W ww. zarządzeniach nie uwzględniono inwentaryzacji gruntów.

(akta kontroli tom II str. 447-471)

4.2. Płatności OPT z tytułu podatku od nieruchomości wyniosły [...] w 2019 r., [...] w 2020 r. i [...] w 2021 r., natomiast z tytułu podatku rolnego [...] w 2019 r. oraz [...] w 2020 r. i w 2021 r. W wyniku analizy złożonych w latach 2019-2021 deklaracji na podatek od nieruchomości i na podatek rolny ustalono, że prawidłowo wykazano wszystkie grunty i budynki, którymi dysponował Ośrodek. Dane o powierzchni

⁵³ Decyzją nr 377/2012 z 8 października 2012 r.

⁵⁴ W przypadku latarni.

⁵⁵ Zarządzenie nr 3/2008 Dyrektora OPT z dnia 1 lutego 2008 r. w sprawie Instrukcji Inwentaryzacyjnej Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”.

⁵⁶ Zarządzenia nr: 4/2019 z 13 grudnia 2019 r., 5/2020 z 14 grudnia 2020 r. i 7/2021 z 14 grudnia 2021 r.

gruntów i budynków zawarte w deklaracjach wynikały z dokumentów, które posiadał OPT. Zastosowane w deklaracjach stawki podatku były zgodne ze stawkami uchwalonymi na dany rok przez Radę Miejską w Piaskach, a wykazana wysokość podatku była prawidłowa. Ośrodek dokonywał terminowej zapłaty należnego podatku.

[...] ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych⁵⁷. [...] ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁵⁸.

(akta kontroli tom III str. 227-340)

4.3. W latach 2019-2022 (do 30 września) przychody Ośrodka z tytułu najmu wyniosły ogółem 7,7 tys. zł, z tego 0,7 tys. zł w 2019 r., 0,2 tys. zł w 2020 r., 0,8 tys. zł w 2021 r. i 6 tys. zł w 2022 r. (do 30 września). Najem pomieszczeń w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach dotyczył okresu od jednego do czterech dni. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki nieterminowej zapłaty za najem pomieszczeń.

W Ośrodku nie wprowadzono wewnętrznych uregulowań określających zasady wynajmu pomieszczeń, w tym stawki czynszu za wynajem. Dyrektor wyjaśnił, że nieruchomości należące do OPT służyły prowadzeniu podstawowej działalności statutowej, a wynajem zdarzał się okazjonalnie i zawsze na krótki okres, dlatego warunki najmu ustalane były każdorazowo indywidualnie z potencjalnym najemcą.

(akta kontroli tom I str. 66-68, tom II str. 279, tom III str. 341-351, 390-394)

Pomieszczenia, w tym pokoje gościnne udostępniane były: odpłatnie (widzom, uczestnikom warsztatów i innych wydarzeń w Gardzienicach), bez dodatkowego wynagrodzenia (w ramach świadczeń dla zleceniobiorców/wykonawców zawartych umów zleceń, umów o dzieło), nieodpłatnie (uczestnikom projektów artystycznych i edukacyjnych organizowanych i współorganizowanych przez Ośrodek oraz uchodźcom z Ukrainy w lutym i marcu 2022 r.). Dyrektor wyjaśnił, że pomieszczenia udostępniano na podstawie umowy z realizatorem wydarzenia lub projektu, a także na podstawie decyzji Dyrektora.

(akta kontroli tom I str. 66-68)

W okresie objętym kontrolą sprzedano jeden środek trwały, tj. 3 lutego 2022 r. używany samochód służbowy (o zerowej wartości księgowej netto) za kwotę 10 tys. zł. Zgodnie z § 28 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu⁵⁹ w związku z art. 27 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, OPT zbył ww. samochód bez przeprowadzania postępowania przetargowego. Dyrektor wyjaśnił, że sprzedano samochód z powodu jego wyeksploatowania oraz nabycia na potrzeby Ośrodka nowego samochodu.

W latach 2019-2022 (do 30 września) Ośrodek nie wniósł do spółek/fundacji oraz nie dokonał zbycia posiadanych nieruchomości. Dyrektor poinformował, że Ośrodek nie posiada zbędnych środków trwałych.

(akta kontroli tom III str. 352-355)

4.4. Ośrodek prowadził książki obiektów budowlanych zgodnie z art. 64 ust. 1⁶⁰ ustawy Prawo budowlane⁶¹ dla następujących budynków: pałacu, południowej oficyny, północnej oficyny, spichlerza, sali prób i zgromadzeń, chaty, internatu oraz kotłowni. Książki prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury

⁵⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 70.

⁵⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 840.

⁵⁹ Dz. U. nr 97, poz. 443, ze zm.

⁶⁰ W brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r.

⁶¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm. Dalej: Prawo budowlane.

z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁶². Nie prowadzono książki dla garażu murowanego.

OPT przeprowadzał przeglądy techniczne wymagane przepisami art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego⁶³, w szczególności coroczne kontrole okresowe, polegające m.in. na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budynków i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne, niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektów oraz przewodów kominowych. Dnia 10 czerwca 2022 r. w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach przeprowadzono kontrolę pięcioletnią, polegającą na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektów budowlanych, ich estetyki oraz otoczenia. W grudniu 2019 r. przeprowadzono badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej⁶⁴ budynków: pałacu, oficyny północnej i spichlerza, natomiast w listopadzie 2022 r. budynków: chaty, oficyny południowej oraz sali prób i zgromadzeń. Przeglądy wykonywały osoby posiadające wymagane uprawnienia budowlane. Protokoły zawierały elementy wymienione w art. 62a Prawa budowlanego⁶⁵.

W wyniku przeprowadzonej kontroli 5-letniej budynku internatu zalecono wykonanie ekspertyzy technicznej pod kątem bezpieczeństwa konstrukcji budynku oraz przystąpienie do kapitalnego remontu budynku. Budynek został wyłączony z użytkowania. Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że do remontu kapitalnego budynku internatu nie przystąpiono z powodu braku odpowiedniego finansowania. Zły stan tego obiektu nie jest wynikiem zaniedbań po stronie OPT, gdyż już przy jego przejmowaniu na przełomie lat 2007/2008 budynek był w stanie kwalifikującym go do kapitalnego remontu. W tym celu należało wykonać ekspertyzę konstrukcyjną budynku i opracować kompleksową dokumentację budowlano-wykonawczą. Podjęte przez Ośrodek próby uzyskania środków na taki remont nie powiodły się. OPT musiał zrezygnować z uwzględnienia przebudowy internatu w projekcie finansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanym w zespole pałacowym w Gardzienicach w latach 2010-2013 z powodu zakazu finansowania ze środków programu (w ramach priorytetu 11) „powierzchni hotelowej” (w tym pokoi gościnnych).

Kolejną próbą pozyskania środków finansowych było złożenie przez OPT na początku 2020 r. dokumentu do UMWL o wpisanie do Strategii Województwa projektu „Poprawa infrastruktury działalności kulturalnej i edukacyjnej w zespole pałacowo-parkowym w Gardzienicach” (o wartości 10 mln zł), którego głównym elementem miała być kompleksowa przebudowa internatu. Wniosek nie został uwzględniony. Według Zastępcy Dyrektora OPT, przyczyną braku pozyskania środków finansowych mógł być fakt istnienia roszczeń do nieruchomości spadkobierców dawnych właścicieli. Ośrodek stara się utrzymać internat w stanie nadającym się do użytkowania. Dzięki zwiększaniu dotacji podmiotowej UMWL (we wrześniu 2022 r.) zlecono niezbędne naprawy – prace naprawcze przy piwnicy, w tym konstrukcyjne wzmocnienie ściany wschodniej oraz w zakresie instalacji elektrycznych. Wykonanie ww. prac pozwoli na ponowne przystąpienie do użytkowania budynku.

(akta kontroli tom III str. 356-376, 390-394)

Dla budynków OPT w Gardzienicach wprowadzono instrukcje bezpieczeństwa pożarowego oraz „Plan ochrony zabytku nieruchomego i detali architektonicznych

⁶² Dz. U. nr 120, poz. 1134, uchylonego z dniem 1 stycznia 2023 r.

⁶³ W brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r.

⁶⁴ W zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uzemień instalacji i aparatów.

⁶⁵ W brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r.

Ośrodka Praktyk Teatralnych "Gardzienice" na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych".

(akta kontroli tom III str. 377)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Ośrodka w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie prowadzono książki obiektu budowlanego dla garażu murowanego o powierzchni zabudowy 54 m², co było niezgodne z art. 64 ust. 1 i 2 Prawa budowlanego.

Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że przy przekazywaniu nieruchomości obejmującej działkę nr 1545/33 nie przekazano OPT żadnej dokumentacji dotyczącej garażu murowanego, ani książki obiektu, ani jakiegokolwiek inwentaryzacji. Gdy zakładano książki obiektów dla budynków zespołu pałacowego, pominięto garaż, kierując się zwolnieniem przewidzianym dla niewielkich obiektów gospodarczych⁶⁶, zakładając, że mieści się on w ww. zwolnieniu, ponieważ OPT nie dysponował dokumentami określającymi podstawowe parametry tego obiektu.

Według art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego⁶⁷ właściciel jest obowiązany prowadzić dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, którego projekt jest objęty obowiązkiem sprawdzenia, o którym mowa w art. 20 ust. 2, książkę obiektu budowlanego, stanowiącą dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego. Zgodnie z art. 64 ust. 2 pkt 2 lit b ww. ustawy, obowiązek prowadzenia książki obiektu budowlanego, o którym mowa w ust. 1, nie obejmuje właścicieli i zarządców obiektów budowlanych wymienionych w art. 29 ust. 1 i 2, tj. m.in. wolnostojących garaży o powierzchni zabudowy do 35 m² (art. 29 ust. 1 pkt 14 lit. b Prawa budowlanego).

Książkę obiektu budowlanego dla ww. garażu założono w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli tom III str. 369-372, 390-394, 409)

2. Od 1 stycznia 2017 r. nie przeprowadzono w budynku internatu kontroli instalacji elektrycznej, co naruszało art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego, według którego obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela kontroli okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej m.in. na badaniu instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów.

Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że ze względu na ogólny zły stan techniczny budynku internatu były planowane od lat prace remontowe, w tym obejmujące instalacje elektryczne, a także pomiary po modernizacji instalacji elektrycznej. W 2017 r. sporządzono wycenę prac dotyczących modernizacji instalacji, jednak ze względu na brak środków remontu nie udało się przeprowadzić. W 2022 r. Ośrodkowi pozyskano dodatkowe środki i zlecono umową z 14 grudnia 2022 r. wykonanie niezbędnych napraw instalacji, a po wykonaniu naprawy wykonanie pomiarów kontrolnych.

W trakcie kontroli NIK (29 grudnia 2022 r.) przeprowadzono badanie instalacji elektrycznej.

(akta kontroli tom III str. 369-374, 390-394, 397-401, 410-424)

⁶⁶ Obowiązek prowadzenia książki obiektu budowlanego nie obejmuje właścicieli obiektów budowlanych wymienionych w art. 29 ust. 1 i 2 Prawa budowlanego, z wyłączeniem sieci gazowych.

⁶⁷ W wersji obowiązującej do 31 grudnia 2022 r.

3. Nie podjęto działań w celu uporządkowania kwestii związanych z wybudowaniem przez OPT elementów infrastruktury (tj. zbiornika na wodę deszczową z częścią drenażu rozsączającego nadmiarowe wody opadowe, latarni oraz odcinka alejki) na działce nr 1545/19, stanowiącej własność innego podmiotu. Ponadto posadowiono dwie latarnie na działce nr 1564, której nie obejmowało pozwolenie na wykonywanie robót budowlanych.

Zastępca Dyrektora ds. administracyjnych wyjaśnił, że w przypadku alejki i latarni na działce 1545/19 sprawa była częściowo uregulowana umową z 9 sierpnia 2012 r., w której Dyrektor (jako właściciel ww. działki) użyczył fragmentu działki z prawem dysponowania na cele budowlane (na siedem lat), jak również wyraził zgodę na korzystanie przez OPT z wybudowanej infrastruktury po zakończeniu okresu użyczenia. Nie zawarto nowej umowy, która regulowałaby kompleksowo kwestie infrastruktury OPT na ww. działce z powodu zmiany Statutu Ośrodka. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami Dyrektor samodzielnie (lub przez ustanowionych przez siebie pełnomocników) reprezentuje Ośrodek i wyklucza to możliwość podpisania przez OPT umowy z Dyrektorem jako osobą fizyczną, która istniała w momencie podpisywania umowy z 9 sierpnia 2012 r. Poprzednio do reprezentowania Ośrodka był uprawniony jednoosobowo Dyrektor lub dwuosobowo (dwaj zastępcy Dyrektora lub zastępca Dyrektora z pełnomocnictwem ogólnym). Nie została uregulowana kwestia drenażu rozsączającego. Informacja o jego lokalizacji na innej nieruchomości została przekazana po otrzymaniu inwentaryzacji powykonawczej (w marcu 2013 r.).

Według zastępcy Dyrektora ds. administracyjnych, OPT nie posiadał wiedzy o lokalizacji dwóch latarni na działce nr 1564.

Zdaniem NIK, wybudowanie ze środków publicznych elementów infrastruktury na nieruchomościach innych podmiotów i nieuregulowanie stanu prawnego w tym zakresie, może spowodować problemy z ich użytkowaniem w przyszłości. Obiekty te, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 48 Kodeksu cywilnego, stanowią własność właściciela gruntu, na którym są posadowione.

(akta kontroli tom I str. 97-99, tom III str. 41-48, 54-60, 135-144, 187-226, 395-396)

4. Nie przeprowadzono inwentaryzacji gruntów metodą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników według stanu na koniec: 2019 r., 2020 r. i 2021 r. W zarządzeniach Dyrektora OPT w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji rocznej (nr 4/12019 z 13 grudnia 2019 r., nr 5/2020 z 14 grudnia 2020 r. i nr 7/2021 z 14 grudnia 2021 r.) nie uwzględniono, że inwentaryzację gruntów (jako składników majątkowych) należy przeprowadzić w drodze weryfikacji. Według art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶⁸, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację m.in. gruntów - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Z wyjaśnień Dyrektora OPT wynika, że nie sporządzano osobnego dokumentu z inwentaryzacji gruntów, ponieważ przedkładano głównemu organizatorowi (UMWL) aktualną informację dotyczącą nieruchomości gruntowych według stanu na 31 grudnia danego roku. Informacja ta zawierała dane tożsame z inwentaryzacją gruntów (w tym oznaczenie nieruchomości, numer działki, adres, a także powierzchnię i wartość).

(akta kontroli tom II str. 447-500)

⁶⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120.

NIK zauważa, że informacje przedkładane do UMWL dotyczące stanu nieruchomości (poszczególnych działek) nie potwierdzają przeprowadzenia inwentaryzacji, której celem jest ustalenie rzeczywistego stanu aktywów, porównanie z zapisami w księgach rachunkowych, zidentyfikowanie różnic inwentaryzacyjnych oraz odpowiednie ich rozliczenie. W OPT nie porównywano ewidencji księgowej z dokumentami źródłowymi, stwierdzającymi istnienie gruntów, wskazującymi źródło ich pochodzenia i potwierdzającymi tytuł prawny do gruntów, w tym uwzględniające przypadki lokalizacji latarni, odcinka alejki, części drenażu rozsączającego nadmiarowe wody opadowe na nieruchomościach, do których OPT nie posiadał tytułu prawnego. Tylko dokumenty źródłowe (np. umowy w formie aktów notarialnych, wyciągi z ksiąg wieczystych) pozwalają na przeprowadzenie rzetelnej inwentaryzacji i na weryfikację wartości poszczególnych składników mienia.

OCENA CZĄSTKOWA

W Ośrodku prawidłowo gospodarowano nieruchomościami w zakresie wykorzystywania budynków do prowadzenia działalności statutowej. Rzetelnie sporządzono deklaracje na podatek od nieruchomości i rolny oraz terminowo dokonywano zapłaty należnego podatku. Prowadzono książki obiektów budowlanych dla budynków, z wyjątkiem wolnostojącego garażu murowanego o powierzchni 54 m². Przeprowadzono wymagane przepisami kontrole okresowe budynków, oprócz przeprowadzenia kontroli instalacji elektrycznej w budynku internatu. Stwierdzono także nieprawidłowości polegające na nieprzeprowadzeniu inwentaryzacji gruntów oraz niepodjęciu działań w celu uporządkowania kwestii związanych z wybudowaniem przez OPT elementów infrastruktury na gruntach stanowiących własność innego podmiotu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Rzetelne prowadzenie ewidencji czasu pracy pracowników merytorycznych.
2. Dokonywanie zmian umów z zachowaniem formy pisemnej.
3. Podjęcie działań w celu ograniczenia opłat ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej.
4. Uporządkowania kwestii związanych z wybudowaniem przez OPT elementów infrastruktury na gruntach stanowiących własność innego podmiotu.
5. Prowadzenie inwentaryzacji gruntów.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 16 lutego 2023 r.

Kontrolerzy:
Katarzyna Durakiewicz
Doradca techniczny

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

/-/

/-/

.....
podpis

.....
podpis

Monika Cieniuch
Starszy inspektor kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Magdalena Pocięcha
Inspektor kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Edward Szempruch – p.o. Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie

.....
podpis

[...]* – Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie wyłączyła z publikacji fragmenty wystąpienia pokontrolnego oznaczone w niniejszy sposób na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) i art. 293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, ze zm.), w związku z objęciem tych fragmentów tajemnicą skarbową.